

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej w sprawie uregulowania niektórych spraw, wynikających z wykonania ustaw waloryzacyjnych, obowiązujących w obu Państwach.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Rzeszy Niemieckiej pragnąc ułatwić obywatelom obu Państw ochronę ich interesów na zasadzie ustaw waloryzacyjnych, obowiązujących w obu Państwach postanowiły zawrzeć niniejszą umowę i w tym celu mianowały swymi pełnomocnikami:

Accord entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement du Reich Allemand relatif au règlement de certaines questions résultant de l'exécution des lois de valorisation en vigueur dans les deux Etats.

Le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement du Reich Allemand, animés du désir de faciliter aux ressortissants des deux Etats la protection de leurs intérêts, sur la base des lois de valorisation en vigueur dans les deux pays, sont convenus de conclure le présent accord et à cet effet ont nommé leurs plénipotentiaires:

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej:

p. Antoniego Goerne Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Skarbu.

Rząd Rzeszy Niemieckiej:

p. Dr. Hermana Hüttenheina, Dyrektora w Ministerstwie Skarbu, którzy, po okazaniu sobie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Art. 1.

Terminy prekluzyjne, ustalone w rozporządzeniach polskiego Ministra Skarbu z dnia 20 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. № 75, poz. 532) dla zgłoszenia obligacji wymienionych w tomże rozporządzeniu oraz w rozporządzeniu polskiego Ministra Skarbu z dnia 31 sierpnia 1925 r. (Dz. U. R. P. № 91, poz. 641), zostają przedłużone w sposób następujący:

- a) dla obligacji 4½% galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1914, do dnia 15 listopada 1925 r.,
- b) dla wszystkich innych obligacji do dnia 1 grudnia 1925 r.

Art. 2.

Przedłużenie i zgłoszenie wymienionych obligacji celem ich rejestracji i ostemplowania w Niemczech nastąpi dla niemieckich posiadaczy w Banku Rzeszy i jego oddziałach.

Art. 3.

Bank Rzeszy dokona rejestracji i ostemplowania wymienionych obligacji stosownie do przepisów rozporządzenia polskiego Ministra Skarbu z dnia 20 lipca 1925 r.

Rząd Polski zastrzega sobie prawo zamianowania Komisarza do współpracy z Bankiem Rzeszy w przeprowadzeniu rejestracji.

Komisarz ów będzie miał prawo badać w każdym poszczególnym wypadku zgłoszenia, wstrzymać ewentualnie rejestrację i ostemplowanie oraz domagać się przedłożenia nowych dowodów do czasu rozpoczęcia konwersji. Komisarz będzie mógł powierzyć wykonanie swych praw w tym zakresie jednemu lub kilku zastępcom, których nazwiska zostaną podane do wiadomości Banku Rzeszy.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej uzna ważność przeprowadzonej przez Bank Rzeszy rejestracji i ostemplowania i nie będzie wymagał od posiadaczy żadnych dalszych dowodów ani formalności.

Art. 4.

Dokonane przed wejściem w życie niniejszej umowy rejestracja i ostemplowanie wymienionych obligacji przez polskie konsulaty w Niemczech są wystarczające dla ochrony praw niemieckich posiadaczy. Tem niemniej posiadacze niemieccy mogą obok tego przedłożyć swe obligacje do rejestracji i ostemplowania przez Bank Rzeszy.

Art. 5.

Poświadczenie właściwego urzędu policyjnego będzie uważane za wystarczający dowód obywatelstwa posiadacza.

Dowody własności posiadaczy niemieckich w dniu 21 maja 1924 r. będą mogły być przedkładane

Le Gouvernement de la République de Pologne:

M. Antoni Goerne, Chef de Section au Ministère des Finances,

Le Gouvernement du Reich Allemand:

M. le Docteur Hermann Hüttenhein, Directeur au Ministère des Finances,

lesquels, après s'être fait connaître leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, ont convenu des dispositions suivantes:

Article premier.

Les délais de préclusion fixés par l'arrêté du Ministre des Finances Polonais, en date du 20 juillet 1925 (Dz. U. R. P. № 75 position 532) relatifs à l'enregistrement des titres spécifiés dans ledit arrêté, ainsi que dans l'arrêté du Ministre des finances Polonais, en date du 31 août 1925 (Dz. U. R. P. № 91 pos. 641) sont prolongés de façon suivante:

- a) pour les obligations de l'emprunt galicien à 4½% de 1914—jusqu'au 15 novembre 1925;
- b) pour tous les autres titres — jusqu'au 1-er décembre 1925.

Art. 2.

La présentation et la déclaration des titres susmentionnés en vue de leur enregistrement et de leur estampillage en Allemagne aura lieu pour les porteurs allemands à la Reichsbank et aux succursales de celle-ci.

Art. 3.

La Reichsbank effectuera l'enregistrement et l'estampillage des titres susmentionnés conformément aux prescriptions de l'arrêté du Ministre des Finances Polonais en date du 20 juillet 1925.

Le Gouvernement Polonais se réserve le droit de nommer un commissaire chargé de coopérer avec la Reichsbank à l'exécution de l'enregistrement. Ce commissaire sera en droit d'examiner en chaque cas les déclarations, d'entraver le cas échéant l'enregistrement et l'estampillage, et d'exiger la présentation de nouvelles preuves, jusqu'au terme de la mise de la conversion en exécution. Ce commissaire pourra charger de ses droits un ou plusieurs remplaçants, dont les noms seront portés à la connaissance de la Reichsbank.

Le Gouvernement Polonais reconnaîtra la validité de l'enregistrement et de l'estampillage effectués par la Reichsbank et n'exigera de la part des porteurs aucune preuve ni formalité ultérieures.

Art. 4.

L'enregistrement et l'estampillage des titres susmentionnés effectués par les Consulats polonais en Allemagne avant l'entrée du présent accord en vigueur sont suffisants pour sauvegarder les intérêts des porteurs allemands.

Néanmoins les porteurs allemands peuvent en outre enregistrer et estampiller ces titres par la Reichsbank.

Art. 5.

L'attestation du bureau de police compétent sera considérée comme preuve suffisante de la nationalité du porteur.

Les preuves de propriété des porteurs allemands à la date du 21 mai 1924 pourront être présentées

w każdej formie, o ile możliwe w formie bankowych kwitów depozytowych i innych dokumentów, mogących w sposób dostateczny dowieść tytułu własności.

Bank Rzeszy jest uprawniony do wydania szczegółowych postanowień co do formalności, które mają być wypełnione przez posiadaczy niemieckich przy zgłoszeniu i rejestracji ich obligacyj.

Art. 6.

Ostemplowanie przez Bank Rzeszy nastąpi przez umieszczenie na pierwszej stronie przedłożonej obligacji urzędowej pieczęci odnośnego oddziału Banku Rzeszy.

Pieczęci tej będzie mogła towarzyszyć adnotacja, wskazująca, iż ostemplowana obligacja jest uznana za własność niemiecką.

Art. 7.

Obligacje emitowane przez gminy i terytorjalne związki samorządowe będą w ten sam sposób traktowane i ostemplowane, jak inne obligacje powołane w artykule pierwszym niniejszej umowy. Wynik rejestracji tych obligacyj będzie przedłożony zarządom odnośnych gmin i związków samorządowych przez Rząd Polski.

Art. 8.

Celem powiadomienia Rządu Polskiego o postępie rejestracji Bank Rzeszy przekaże temuż summaryczne zestawienie zgłoszeń dokonanych do dnia 1 listopada 1925 r.

Końcowy wynik rejestracji winien być podany do wiadomości Rządu Polskiego najdalej w dniu 1 stycznia 1926 r.

Art. 9.

Polska jest zwolniona od wszelkich kosztów rejestracji i ostemplowania obligacyj polskich przez Bank Rzeszy w Niemczech. Bank Rzeszy jest uprawniony obciążyć ewentualnie wspomnianymi kosztami niemieckich posiadaczy.

Art. 10.

Zgłoszenia obligacyj należących do niemieckich obywateli dokonane w myśl artykułu 13 rozporządzenia Polskiego Ministra Skarbu z dnia 20 lipca 1925 r. przez polskie urzędy, w których są te obligacje złożone, zostaną podane do wiadomości właściwych konsulatów niemieckich z wymienieniem nazwisk niemieckich posiadaczy, ich ostatnich miejsc zamieszkania w Niemczech, rodzaju obligacyj i ich wartości nominalnej.

Art. 11.

Rząd Polski przekaże Rządowi Niemieckiemu podanie polskich związków samorządowych, które w miejsce wpisu do księgi długów (Schuldbuch) pożyczki konwersyjnej (Anleiheablösungsschuld) i prawa losowania (Auslosungsrechte), żądają wydania tytułów na okaziciela (Inhaberschuldverschreibungen)

sous toute forme, au possible sous celle des récépissés de dépôt des banques et autres documents susceptibles de faire foi de façon suffisante du droit de propriété.

La Reichsbank est autorisée à donner des dispositions détaillées quant aux formalités à remplir par les porteurs allemands pour la déclaration et l'enregistrement de leurs titres.

Art. 6.

L'estampillage par la Reichsbank sera effectué par l'apposition de l'estampille officielle de la succursale respective de la Reichsbank sur la première page du titre présenté.

Cette estampille pourra être accompagnée d'une annotation indiquant que le titre estampillé est reconnu comme propriété allemande.

Art. 7.

Les titres émis par les communes et corporations autonomes territoriales seront traités et estampillés de la même manière que les autres titres mentionnés à l'article premier du présent accord. Le résultat de l'enregistrement de ces titres sera soumis par le Gouvernement Polonais aux administrations des communes et corporations autonomes respectives.

Art. 8.

En vue d'informer le Gouvernement Polonais du progrès de l'enregistrement, la Reichsbank lui transmettra une liste sommaire des déclarations effectuées jusqu'au 1 novembre 1925.

Le résultat définitif de l'enregistrement devra être porté à la connaissance du Gouvernement Polonais à la date du 1-er janvier 1926 au plus tard.

Art. 9.

La Pologne est exemptée de tous les frais de l'enregistrement et de l'estampillage des titres polonais par la Reichsbank en Allemagne. La Reichsbank est autorisée à grever éventuellement les porteurs allemands desdits frais.

Art. 10.

Les déclarations des titres appartenant à des ressortissants allemands effectuées en vertu de l'article 13 de l'arrêté du Ministre des Finances Polonais en date du 20 juillet 1925 par des offices polonais où ces titres sont déposés, seront avisées aux Consulats allemands compétents avec désignation des noms des porteurs allemands, de leurs derniers domiciles en Allemagne, de l'espèce des titres et de leur valeur nominale.

Art. 11.

Le Gouvernement Polonais transmettra au Gouvernement Allemand les demandes des corporations autonomes polonaises qui au lieu de l'inscription de l'emprunt de dettes de remboursement (Anleiheablösungsschuld) et des droits de tirage (Auslosungsrechte) dans le livre de dettes (Schuldbuch) exigent

za pośrednictwem Rządu Polskiego. Rząd Niemiecki dołoży starań, by żądane wydanie tytułów na okaziciela nastąpiło za pośrednictwem Rządu Polskiego w możliwie najkrótszym czasie.

Wyznaczenie w Polsce banków, przewidzianych jako biura pośredniczące dla wymiany markowych pożyczek Rzeszy, zostanie dokonane przez Rząd Niemiecki w porozumieniu z Rządem Polskim.

Art. 12.

Ustalając na zasadzie niemieckiej ustawy o waloryzacji wierzytelności hipotecznych i innych z dnia 16 lipca 1925 r. (Reichsgesetzblatt I str. 117), ustawy o opłacie długów publicznych z dnia 16 lipca 1925 r. (Reichsgesetzblatt I str. 137), terminy, które mają być określone przez rozporządzenia wykonawcze. Rząd Niemiecki uwzględni możliwość zachowania terminów przez polskich posiadaczy.

Rząd Niemiecki zobowiązuje się zalecić rządowi krajów niemieckich by zapewniły polskim posiadaczom możliwość zachowania terminów, ustalić się mających dla zgłoszenia markowych pożyczek krajów, gmin i terytorjalnych związków samorządowych.

Art. 13.

W tych wypadkach, w których polskie ustawy waloryzacyjne przewidują przerachowanie względnie spłatę co najmniej równą tym, jakie są ustalone przez ustawy niemieckie w tej dziedzinie, Rząd Rzeszy Niemieckiej nie wyda żadnego zarządzenia odnoszącego się do polskich posiadaczy, a wynikającego z uprawnień zastrzeżonych mu w par. 86 ustawy o waloryzacji wierzytelności hipotecznych i innych, oraz w par. 50 ustawy o spłacie długów publicznych.

Art. 14.

Umowa niniejsza będzie zatwierdzona przez oba Rządy i wejdzie w życie dziesiątego dnia po wymianie not, stwierdzających to zatwierdzenie.

Sporządzono w Warszawie, w dwóch egzemplarzach, dnia 3 października 1925 r.

(—) *Goerne*

(—) *Dr. Hermann Hüttenhein*

Protokół podpisania.

W chwili przystąpienia do podpisania umowy w sprawie uregulowania niektórych spraw, wynikających z wykonania ustaw waloryzacyjnych, obowiązujących w obu Państwach w dniu dzisiejszym przedstawiciele obu Stron zgadzając się wprowadzić tymczasowo w życie wspomnianą umowę, począwszy

à la livraison d'obligations à titre de porteur (Inhaberschuldverschreibungen) par l'intermédiaire du Gouvernement Polonais. Le Gouvernement Allemand prendra soin que la remise demandée des obligations à titre de porteur s'effectue aussitôt que possible par l'intermédiaire du Gouvernement Polonais.

La désignation des banques en Pologne prévues comme bureaux intermédiaires pour l'échange des emprunts en marks du Reich sera faite par le Gouvernement Allemand d'accord avec le Gouvernement Polonais.

Art. 12.

En fixant en vertu de la loi allemande relative à la valorisation des créances hypothécaires et autres, en date du 16 juillet 1925 (Reichsgesetzblatt I page 117) ainsi que de la loi relative au remboursement des dettes publiques en date du 16 juillet 1925 (Reichsgesetzblatt I page 137) les délais qui restent à fixer par des règlements exécutoires, le Gouvernement Allemand tiendra compte de la possibilité d'observer ces délais par les porteurs polonais en Pologne.

Le Gouvernement Allemand s'engage à recommander aux gouvernements des pays d'assurer aux porteurs polonais la possibilité d'observer les délais à fixer pour la déclaration des emprunts en marks des pays, des communes et des corporations autonomes territoriales.

Art. 13.

Dans les cas, où les lois polonaises prévoient une valorisation voire un remboursement tout au moins égaux à ceux qui sont fixés par les lois allemandes en cette matière, le Gouvernement du Reich Allemand ne donnera aucune disposition visant les porteurs polonais et découlant des droits qui lui ont été réservés par le paragraphe 86 de la loi relative à la valorisation des créances hypothécaires et autres, ainsi que par le paragraphe 50 de la loi relative au remboursement des dettes publiques.

Art. 14.

Le présent accord sera approuvé par les deux Gouvernements et entrera en vigueur le dixième jour après l'échange des notes constatant cette approbation.

Fait à Varsovie, en deux exemplaires le 3 Octobre 1925.

Signé: (—) *Goerne*

Signé: (—) *Dr. Hermann Hüttenhein*

Protocole de Signature.

Au moment de procéder à la signature de l'accord relatif au règlement de certaines questions résultant de l'exécution des lois de valorisation en vigueur des deux États en date de ce jour les représentants des deux Parties consentent à mettre en vigueur provisoirement l'accord susmentionné

od dnia jej podpisania, w oczekiwaniu zatwierdzenia jej przez odnośne Rządy.

W Warszawie, dnia 3 października 1925 r.

(—) *Goerne*

(—) *Dr. Hermann Hüttenhein*

à partir du jour de sa signature, en attendant son approbation par les Gouvernements respectifs.

à Varsovie, le 3 Octobre 1925.

(—) *Goerne*

(—) *Dr. Hermann Hüttenhein*

Układ niniejszy zatwierdzam i ratyfikuję.

W Warszawie, dnia 10 lutego 1926 r.

(—) *S. Wojciechowski*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej

Prezes Rady Ministrów

i Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *Al. Skrzyński*

